

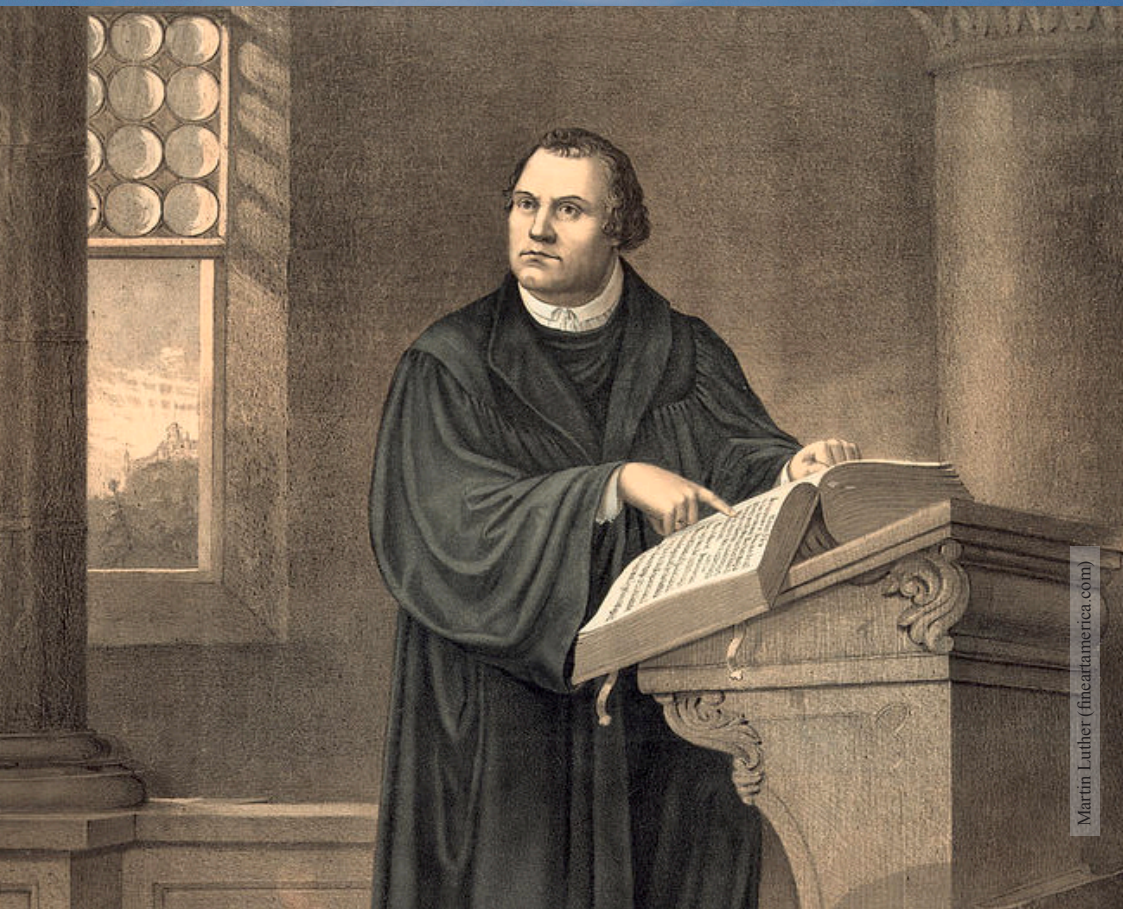
† Lov og Evangelium

ISSN 2387-5275

NR. 2

FEBRUAR 2017

53. ÅRGANG

Martin Luther (fineartamerica.com)

«Den rettferdige av tro, skal leve.» Rom 1:17

Oppbyggelig blad på evangelisk, luthersk grunn

BLADET LOV OG EVANGELIUM

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon.
Det er gratis og kommer med 10 nummer i året.
Frivillige gaver kan sendes kasserer i NLL.

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring:

Fredrik Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 901 94 758
E-post: fredrik_heian@hotmail.com

Redaktør: Ingar Gangås, Følstadvegen 135,
7690 Mosvik. Tlf. 901 51 234
E-post: ingar.gangas@live.no

Redaksjonsråd: Per Bergene Holm,
Dag Rune Lid og Ragnar Opstad
Layout: Kristian Mehl Gangås

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenianske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

Formann: Reidar Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 414 95 526
E-post: reidunar_heia@hotmail.com

Sekretær: Konrad Fjell, Laskengrenda 44,
3221 Sandefjord. Tlf. 915 10 064
E-post: konrad.fjell@gmail.com

Kasserer: Reidun Asdahl, Fossnesveien 13 B,
3160 Stokke. Tlf. 33 33 89 01 / 995 87 987
E-post: fossnes.kontor@gmail.com

Bankgiro: 3000 22 26193
Dansk bankgiro: (4665) 10639360
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL.
Skolen har både halvårig og ettårig kurs.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord
og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt
fremme arven fra lekmannsbevegelsen og våre
lutherske lærefedre.

Adr.: Fossnesveien 13 B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
E-post: bibelskolen@nll.no

Bankgiro: 3000 22 26193

Rektor: Per Bergene Holm, Holmveien 20,
3282 Kvelde. Tlf. 995 09 060
E-post: pbholm@online.no

INTERNETT: www.nll.no

Sann reformasjon

Det er stor forskjell på kompromiss og kapitulasjon. Kompromisset bevarer noe. Alt er ikke tapt. Å kapitulere er å overgi seg. Da har du mistet alt. I forholdet til Gud er mennesket forlagt og må kapitulere. Overfor ham er det ikke mulig å inngå noen fredsavtale. Om du bruker hele livet på å pynte på deg selv, er du likevel skyldig på dommens dag. Bibelen sier: «Det er ikke én rettferdig, ikke en eneste. Det er ikke én som er forstandig, det er ikke én som søker Gud. Alle er veket av, alle sammen er blitt udugelige. Det er ikke noen som gjør det gode, ikke en eneste» (Rom 3:10-12).

Dette ble Martin Luthers store problem. Klosterlivet førte ham stadig lengere ned i fortvilelse og viste ham at han hadde hverken vilje eller evne til å bli bedre, slik at Gud kunne ha behag i ham. Hvordan kunne han finne en nådig Gud?

Mens han grunnet på uttrykket «Guds rettferdighet» åpnet Gud til sist hans hjerte. Han fikk se at Gud hadde oppfylt loven gjennom Jesu Kristi frelsesverk. Evangeliet ble åpenbart for ham. Etter å ha erfart en total kapitulasjon på alt sitt eget, fikk Luther del i *Guds* rettferdighet ved troen på Jesus.

Den 31. oktober er det 500 år siden Luther slo opp sine 95 teser på slottskirkedøren i Wittenberg.

I dette bladet, og i noen nummer framover, vil du finne «luthersk» stoff. Måtte lesningen føre til *reformasjon*: tilbake til «Ordet alene», «nåden alene» og «troen alene»!

Ingar Gangås

Strid troens gode strid!

Av Ole Hallesby

«Strid troens gode strid! Grip det evige liv som du ble kalt til – du som og har avlagt den gode bekjennelse for mange vitner!»

1 Tim 6:12

Martin Luther sier et sted at troen lever ikke lenger enn den strider. Og da mente han nettopp troens kamp for å fastholde nåden, når hjertet fordømmer oss for vårt daglige liv.

Denne spenning hører den levende tro til og kan aldri avspennes. Fjernes den fra troens liv, så har vi den døde tro, som med forstanden fastholder den frie nåde, uten at samvittigheten får adgang til å dømme synden.

Denne troens strid og spenning kan derfor aldri oppheves ved teoretisk innsikt i evangeliets hemmelighet. Ikke engang en lang erfaring av Guds nåde kan oppheve den.

Det er ikke de dårligste kristne

som har vanskelig for å tro Guds nåde. Slik var Luther, troens store helt, ofte i svære vanskeligheter, just med å tro sine synders forlatelse.

Jo mer øm og fintfølende samvittigheten blir, jo mer vil den anklage, og jo dypere vil den ramme.

En rik og lang erfaring av Guds nåde vil også skjerpe konflikten: Kan du være et Guds barn når all denne nåde har vært så fruktesløs på ditt hjerte og ditt liv? Er ikke dette beviset for at din tro er død, og at du misbruker Guds nåde?

Også her vil den levende tro vinne seier og på ny få hvile i nåden. Men først gjennom strid.

Syndenøden er altså ikke bare troens mor. Det er den som hver dag holder troen levende hos et Guds barn.

*Fra andaktsboken
«Daglig fornyelse»,
Lutherstiftelsen, Oslo 1969*

Innhold, februar 2017

Sann reformasjon. Av Ingar Gangås	side 2
Strid troens gode strid! Av Ole Hallesby	side 3
Det første bud. Av Martin Luther	side 4
Dåpen – velsignelse eller avgud? Av Gunnar Nilsson	side 9
Møtekalender.	side 11
Hvor går kirken? Av Per Bergene Holm	side 13
Bøn om vekking. Av Ragnar Opstad	side 14
Martin Luthers troskamp. Av Ivar Welle	side 16
Arrangement 2017.	side 20

Det første bud

Av Martin Luther

«Du skal ikke ha andre guder foruten meg.»

2Mos 20:3

Det betyr: Du skal holde meg alene for din Gud. Men hva er meningen med det, og hvordan skal en forstå det? Hva vil det si å ha en Gud, eller hva er Gud?

Svar: En Gud er den som en skal vente seg alt godt av, og som en skal ta sin tilflukt til i all nød. Det å ha en Gud er altså ikke annet enn å tro og forlate seg på ham av hele sitt hjerte. Det er, som jeg ofte har sagt, bare hjertets tro og tillit, som gjør både Gud og avgud. Er troen og tilliten rett, så er også din Gud rett. På den annen side, der hvor tilliten er falsk og uriktig, der er heller ikke den sanne Gud. For de to: tro og Gud, hører sammen. Det som ditt hjerte henger ved og setter sin lit til, det er altså din Gud.

Meningen av dette budet er altså at det krever hjertets rette tro og fortrøstning, som skal være rettet mot den eneste sanne Gud og henge fast ved ham alene. Det vil si: Se til at du lar meg alene være din Gud, og søk ikke noen annen! Det gode du mangler, skal du vente av meg og søke hos meg. Og lider du ulykke og nød, vend deg da til meg og hold deg til meg! Jeg vil gi deg nok, og jeg vil hjelpe deg ut av all nød. Men la bare ikke ditt hjerte henge fast ved eller finne hvile hos noen annen!

Dette må jeg forklare noe tydeligere,

så en kan forstå det og merke seg det. Og det vil jeg gjøre ved å nevne noen eksempler på det motsatte. Det er mange som mener at de har Gud og fullt opp av alle ting når de har gull og gods. De stoler på det og brysker seg av det, og er så stolte og sikre at de gir en god dag i alle andre. Se, slike mennesker har også en Gud; han heter mammon. Det er gull og gods som de setter hele sitt hjerte til. Det er også den mest alminnelige avgud på jorden. Den som har gull og gods, han føler seg sikker. Han er så glad og fornøyd som om han satt midt i Paradis. Og på den annen side: Den som ikke har noe, han tviler og holder på å gi opp, som om han ikke visste om noen Gud. En finner nok svært få som er ved godt mot og ikke sørger eller klager når de ikke har mammon. Dette er noe som henger ved naturen vår like til graven.

På samme måte er det med den som stoler på at han har stor innsikt, klokskap, makt, innflytelse, vennskap og ære. Han har også en gud, men ikke den eneste, sanne Gud. Her ser du igjen hvor overmodig, sikker og stolt et menneske er av slike goder, og hvor forsagt det er når det mangler dem eller blir fratatt dem. Derfor gjentar jeg: Å ha en gud er å ha noe som hjertet setter hele sin lit til. Dette er den rette utleggelse av ordene i dette budet.

Se nå også hva vi hittil har drevet med i blindheten under pavedømmet.

De ti bud

Av Immanuel Fuglsang

I en evangelisk-luthersk kirke må det være naturlig at det jevnlig leses noe fra Luthers Katekisme. Det samme må vel også være tilfelle for foreninger som kaller seg lutherske.

Med dette som bakgrunn vil jeg gjerne fortelle hva jeg leste i forbindelse med Luthers utlegning av det første bud, det som bekjent lyder slik: «Du må ikke ha andre guder foruten meg!» Til dette er det bl.a. knyttet følgende kommentar: «Det vil si: Vi skal frykte og elske Gud over alle ting og stole på ham».

I fem hovedpunkt forklarer katekismen deretter Guds vesen og egenskaper, hvor det femte punkt har overskriften: «Gud er hellig». I den forbindelse er det bl.a. sitert fra første Johannes' brev: «Elsk ikke verden, heller ikke de ting som er i verden! Om noen elsker verden, da er ikke kjærligheten til Faderen i ham. For alt som er i verden, kjødets lyst og øynenes lyst, og hovmodig skryt av det en er og har, er ikke av Faderen,

men av verden. Og verden forgår og dens lyst, men den som gjør Guds vilje, blir til evig tid» (2:15-17).

I tilknytning til disse versene står det en belæring: – Kjærlighet til Gud og kjærlighet til verden kan ikke forenes. Vi må verken elske denne verdens gods eller dens ære eller dens lyst. Vi kan i ydmykhet glede oss over alle timelige goder. De er Guds gaver til oss. Men vi må vokte oss så de ikke får makten over oss, slik at vårt hjerte blir dratt bort fra Gud. Den pengekjære, den ærgjerrige og den forlystelsessyke, synder mot det første bud.

Jeg vil sterkt oppfordre til at den enkelte leser må ta seg tid til å studere Luthers utlegning av de ti Guds bud mer inngående. Jeg tror at vi har stor bruk for å tenke nøye igjennom hva vi bruker vår kostbare tid til. Og her må det vel også være på sin plass å la Guds Ord være «en lykt for vår fot og et lys på vår sti» (Sal 119:105).

L&E

Hvis en hadde vondt i en tann, fastet han til ære for St. Apollonia. Hvis han var redd for brann, gjorde han St. Lorientz til sin hjelper i nøden. Hvis han var redd for pest, gjorde han et løfte til St. Sebastian eller Rochius. Det var i det hele tatt et utall av slike avskyeligheter. Enhver valgte sin egen hel-

gen, som han tilbad og kalte på når han trengte hjelp i nøden. Til disse hører også de som drev det så vidt at de gjorde en pakt med djevelen, slik som trollmennene og svartekunstnerne gjorde. Djevelen skulle da hjelpe dem til å få penger nok eller til å få den de elsket, eller han skulle bevare husdyra

for dem, skaffe til veie eiendeler de hadde tapt osv. De satte altså sin lit til noe annet enn den sanne Gud. Derfor ventet de seg heller ikke noe godt av ham, og søkte det heller ikke hos ham.

Nå forstår du lett hva og hvor meget dette budet krever, nemlig menneskets hele hjerte. Det krever at menneskets hele tillit skal være til Gud, og ikke til noen annen. For du kan vel begripe at det å ha Gud er ikke at en kan ta ham med fingrene, stikke ham i lommen eller gjemme ham i en kiste. Nei, å gripe Gud er å la hele hjertet gripe ham og henge fast ved ham. Men å henge fast ved ham med hjertet er ikke noe annet enn å stole fullt og fast på ham. Derfor vil han vende oss bort fra alt som er utenfor ham, og dra oss til seg, fordi han er det eneste evige gode. Det er akkurat som om han ville si: Det som du før har søkt hos helgenene eller avguder, det skal du alt sammen vente å få av meg. Hold meg for den som vil hjelpe deg og overøse deg med alt godt i rikt mål!

Se, der har du den rette ære og gudsdyrkelse, som behager Gud. Den påbyr han under trussel av evig vrede. Og den gudsdyrkelsen går ut på at hjertet ikke vet om noen annen trøst og tillit enn Gud selv. Det lar seg heller ikke rive bort fra ham, men våger gjerne alt det som er på jorden, for hans skyld.

På den annen side vil du også lett kunne se hvordan verden ikke driver annet enn falsk gudsdyrkelse og avguderi. For aldri har noe folk vært så ryggesløst at det ikke har fått i stand en guds-

dyrkelse. Enhver har da utvalgt den til sin Gud som han har ventet seg trøst og hjelp og alt godt av. Hedninger som traktet etter makt og herredømme, valgte Jupiter til sin høyeste gud. De som traktet etter rikdom, lykke, fornøyelse og gode dager, valgte Herkules, Merkur, Venus eller andre. De fruktsommelige kvinner hadde Diana eller Lucina til sine gudinner. Den som hver enkelt følte seg tiltrukket av, valgte han til sin gud. Det å ha en gud, betyr altså å ha en som man kan tro på og stole på. Dette er også hedningenes mening.

Feilen ligger imidlertid i at deres tillit er falsk og uriktig. Den er nemlig ikke rettet på den eneste sanne Gud. Og uten ham er det sannelig ingen Gud, hverken i himmelen eller på jorden. Feilen er altså at hedningene gjør sin egen oppdiktete drøm og innbilning om en gud, til sin avgud. Men det som de setter sin lit til, er altså ingenting. Og slik er det i grunnen med alt avguderi. For avguderi består ikke bare i det at man stiller opp og tilber et bilde. Det består nok først og fremst i at hjertet har vendt seg mot noe annet. Det søker da hjelp og trøst hos skapninger, helgener eller djevler, og bekymrer seg ikke noe om Gud. Det venter seg da heller ikke så meget som at Gud skal hjelpe, og tror heller ikke at det gode som skjer, kommer fra Gud.

Det er for øvrig også en annen falsk gudstjeneste, og den er det største av alt avguderi. Det slags avguderi har også vi drevet med, og det hersker fremdeles i verden. Alle munkeordener er forresten grunnet på det. Denne gudsdyrk-

else angår bare samvittigheten, som søker hjelp, trøst og salighet i sine egne gjerninger. Den drister seg til å ville avtvinge Gud himmelen, og regner ut hvor mange veldedige gaver man har gitt, hvor meget man har fastet, hvor mange messer man har holdt osv. Dette er noe mennesket pukker på og stoler på, som om det ikke ville ta imot noe som en gave fra Gud. Mennesket mener da at det selv har skaffet seg det og fortjent det til overflod. Gud må liksom stå på pinne for oss og være vår skyldner, mens vi er hans overordnede. Dette er da vel ikke annet enn å gjøre Gud til en avgud, ja til et stumt avgudsbilde, og dyrke seg selv som gud. – Men dette er vel litt skarpe ord, og passer ikke for unge elever.

Det må likevel læres de enfoldige, så de legger ordentlig merke til og husker på hva dette budet betyr. Meningen er altså at en ikke skal stole på noen andre enn Gud. Alt godt skal en vente og håpe fra ham, som gir oss legeme, liv, mat, drikke, helse, beskyttelse, fred og alt annet vi trenger til legeme og sjel. Han bevarer oss også fra all ulykke, og hvis noe hender oss, da redder og befriir han oss. Som det så ofte er sagt, så er Gud alene den som gir oss alt godt og befriir oss fra all ulykke. Han er altså en evig kilde, som strømmer over av bare godhet. Alt som er godt og kalles godt, har sitt utspring i ham. Jeg mener dette er grunnen til at vi kaller ham nettopp med dette navnet Gud, etter ordet god. Og dette navnet er vakrere og mer passende enn noe annet ord.

Riktignok er det slik at vi får mye

godt av menneskene. Likevel må det sies å være Gud som gir oss det, når det skjer etter hans orden og befaling. Så vel våre foreldre som øvrigheten og ethvert annet menneske har fått befaling om at de skal gjøre alt godt mot oss. Derfor får vi det ikke av dem, men vi får det av Gud, gjennom dem. Skapningene er bare den hånd, den kanal og det middel som Gud gir alt gjennom. Han gir moren melk i brystene til å rekke barnet. Han gir oss også korn og alle slags andre vekster til næring. Ikke noen av disse godene kan en skapning frambringe selv.

Derfor skal ikke noe menneske driste seg til å ta eller gi noe uten at det er befalt av Gud, så man kan erkjenne det for hans gave og takke ham for den, slik som dette budet krever. Derfor skal en heller ikke forsmå å motta det gode gjennom slike midler som skapningene, eller i overmot søke andre måter og veier enn Gud har befalt. For det ville ikke være å motta av Gud, men å søke det hos seg selv.

Her må enhver passe nøye på seg selv, så en framfor alt holder dette budet høyt og i ære, og ikke slår det bort i vær og vind. Spør og prøv ditt hjerte grundig, så vil du nok finne ut om det henger ved Gud alene eller ikke. Har du et hjerte som venter seg alt godt av ham, særlig i nød og mangel, og gir slipp på alt som ikke er av ham, da har du den eneste sanne Gud. Derimot har du gjort deg en avgud såfremt ditt hjerte henger ved noe annet og venter seg mer godt og mer hjelp av noe annet enn Gud. Da vender du deg ikke til

ham i nøden, men du flykter i stedet for ham.

Gud vil ikke vite av at vi skal slå dette budet bort, uten å bry oss om det. Han ser derfor nøye etter at det blir overholdt, og han har også tilføyd både en skrekkelig trussel og et vakkert, trøstefullt løfte. Begge deler er det nødvendig at vi innskjerper og framholder for de unge, så de kan ta det til hjerte og ha det i minne.

For jeg, Herren din Gud, er en nidkjær Gud, som hjemsøker fedres misgjerninger på barn inntil tredje og fjerde ledd, på dem som hater meg, og som viser miskunn i tusen ledd mot dem som elsker meg og holder mine bud.

(...)

Tenk deg nå om, eller spør andre, og svar meg på dette: De som har brukt all sin omtanke og flid på å skrape sammen store mengder gull og gods, hva har de til sist oppnådd? Du vil nok finne ut at deres anstrengelser og arbeid ikke har vært til noen som helst nytte. Selv om de har fått samlet sammen store formuer, så er disse omsider blitt spredt og liksom blitt tatt av vinden. Selv har de altså aldri hatt noen glede av godset sitt, og siden er det heller ikke nådd til arvingene i tredje ledd. Eksempler på dette vil du finne nok av i historien, og gamle, erfarne mennesker kan nok fortelle om mange slike tilfelle. Hør bare etter og legg godt merke til det!

Saul var en stor konge, utvalgt av Gud, og en from mann. Men da han var satt på tronen, vendte han hjertet fra Gud og satte i stedet sin lit til sin krone og makt. Derfor måtte han gå til

grunne med alt det han hadde. Ikke engang noen av hans barn ble tilbake.

David var derimot en stakkars foraktet mann, jaget og landflyktig. Han kunne ikke engang være sikker på sitt liv noe sted. Likevel skulle han unngå Saul og bli konge. Dette ordet måtte nemlig stå ved makt og gå i oppfyllelse, fordi Gud ikke kan lyve eller bedra. La bare ikke djevelen eller verden bedra deg med sitt falske skinn! Det kan vel vare en tid, men til slutt må det forsvinne.

La oss derfor lære det første bud godt, så vi kan se at Gud ikke vil tåle noen formastelighet eller tillit til andre ting. Han forlanger ikke noe høyere av oss enn at vi av hjertet skal vente alt godt av ham. Han vil at vi skal gå den rette vei og bruke de gaver Gud gir oss på samme måte som skomakeren gjør bruk av nåla, sylen eller tråden, og så legger den bort. Vi skal være lik en gjest som tar inn på et herberge for å få litt mat og en sengeplass. De timelige goder skal vi altså bruke for å dekke våre legemlige behov, hver enkelt i sin stand, etter Guds orden. Men la oss bare passe på at ikke noe av det blir vår herre og avgud!

Dette får være nok om det første bud. Vi har måttet bruke mange ord på det, da det er det aller viktigste av budene. For – som vi før har sagt – der hvor hjertet står i det rette forholdet til Gud, og dette budet blir holdt, der går det liksom av seg selv med de andre budene.

Fra «Den store katekisme» utgitt av Det evangelisk lutherske kirkesamfunn

Dåpen – velsignelse eller avgud?

Av Gunnar Nilsson

En del kjenner til Martin Luthers henvisning til sin dåp når han ble anfektet av djevelen. Kanskje hadde det vært bedre om han henviste til «kopperormen», slik Jesus gjorde det overfor Nikodemus?

Kopperormen som ble gitt Israelsfolket til liv, ble senere til avgudsdyrkelse og forbannelse, helt til kong Josia mange år senere måtte knuse den. Det har dessverre vært slik med mange «mønster» og forbilder. De var til liv og førte til stor velsignelse, helt til forbildet ble viktigere enn selve saken!

I vekkelsestider blir det ofte slik at det dannes et mønster for hvordan mennesker kan komme til troen. Og det kan være riktig. Vi kan tenke på den læstadianske vekkelsen for eksempel, der «bedringen» i forsamlingen, med tilsigelse av syndenes forlatelse ble en vei til fred med Gud. I begynnelsen kunne man spørre: «Erfarer du Den Hellige Ånd»? Men etter en stund ble dette for mange bare et mønster. Og så spurte de bare: «Gikk det riktig for seg»? Det vil si: Bare man følger mønsteret i det ytre, så var alt vel. Da har mønsteret blitt en avgud. For det er ikke bare en ytre anvisning som skal følges, noe man skal gjøre for å få fred med Gud. Det er Gud som må gjøre noe. Men ofte blir det ytre mønsteret gjort til en nødvendig forutsetning, ved at alt må foregå akkurat slik, «etter boken».

Her kan vi også tenke på fariseerne og de skriftlærde. De var Abrahams etterkommere og mente selv at de ikke hadde vært treller under noen. Som Abrahams barn tilhørte de Guds folk. Men i stedet for å være en velsignelse, ble det til en forbannelse. Slektskapet hindret dem i å omvende seg. De kunne bare vende seg bakover – til Abraham.

Hva så med dåpen? Dåpen er ikke noe annet enn Kristus. Den består i en «død og oppstandelse» med Kristus. Hvordan kan så dåpen bli til en avgud? Jo, med en død tro går det an å trøste seg til sin dåp. Katekismen sier hva det vil si å ha en død tro: «Det er uten omvendelse å tilegne seg trøst av Guds nådeløfter». Dette skjer ofte ved at man trøster seg til det å være døpt.

Om vi begynner fra begynnelsen, så er det omskjærelsen som er forbildet på dåpen. Omskjærelsen var viktig, ja, så viktig at den som ikke var omskåret skulle utryddes av folket. Abraham var den første, og Abraham ble ikke rettferdig gjennom sin omskjærelse, men omskjærelsen var tegnet på at han eide Guds rettferdighet (Rom 4:11-12).

Vi husker gjerne at da Moses var på vei for å befri sitt folk fra trellekårene i Egypt, hadde han unnlatt å omskjære sin sønn. Da Gud kom imot ham og ville ta livet av ham, tok Sippora, hans hustru, og omskar sønnen og reddet ham. Kanskje var det hun som var årsak til at sønnen ikke var blitt omskåret

tidligere. Hun hadde kanskje tatt mer hensyn til den smerte barnet da ville påføres enn til Guds vilje. Slik kan man i dag av hensyn til gjenfødselsens smerte og kaos la være å føre mennesker dit.

Vi vet hvordan det ble blant jødene. Deres trøst ble omskjærelsen og det ytre slektskapet med Abraham. Det er som katekismen sier om den døde troen: «å tilegne seg nådens løfter uten omvendelse». Det er ikke den som er omskåret i det ytre, sier Paulus, som tilhører Abrahams ætt, men bare den som har et hjerte som er omskåret av Ånden. Jødene ville være Guds folk, de var omskårne, og de trøstet seg til det og forsøkte å holde Guds bud, de bekjente sine overtredder og ofret syndoffer. Men så var de likevel uomskårne, for de manglet hjertets omskjærelse. De trodde med hodet. Troen satt en halv meter for høyt oppe!

Katekismen spør: «Hva består en rett tro på Kristus i?» Og den svarer: «En rett tro på Kristus består i at vi med *hjerterets begjær griper om Kristus som vår Frelser* og grunner vår fortrøstning om syndenes forlatelse, liv og salighet på ham alene». Dette begjær kan ikke skapes uten gjennom Den Hellige Ånds opplysning om synden, straffen og fordømmelsen *i hjertet*. Men Åndens gjerning kan forhindres slik at *man unngår fortvilelsen over synden, slik som Martin Luther erfarte det, og med sin døde tro fortrøster man seg til dåpen*.

Vi hører av og til forkynnelse om å vende tilbake til sin dåp. Men det er ikke dåpen vi skal forkynne, men Kristus.

Å komme tilbake til Kristus er det samme som å vende tilbake til dåpens nåde, for dåpens løfte gjelder *i Kristus*. Gud mente alvor med vår dåp. Han har ikke tatt noe tilbake av det han har sagt om dåpen, like lite som en omskåren kan fjerne beviset på at han er omskåret.

Dåpens vann er *dødens vann*. Der må *jeg 'et* dø, alle egne forsetter, vår kraft og våre anstrengelser, ja, alt vårt eget må dø der. Men så får du stå opp til *livet*, med Kristus. Men det kan ikke bli noen oppstandelse uten å dø først. Det er ingen oppstigning av vannet uten at en først er blitt nedsenket i det. Slik var jo symbolikken så talende da man døpte med neddykking av hele kroppen. Men her må det også sies at det er ikke mengden av vann som gjør dåpen til dåp. Det er en fullt ut gyldig dåp også uten neddykking. Det er ikke symbolikken som gjør dåpen til dåp, men det er å dø og oppstå med Kristus. Lever jeg i troen på Jesus, er min dåp gyldig, da lever jeg i min dåpspakt.

Dåpen og omskjærelsen er et tegn av stor betydning. Det skal vi ikke ringeakte. Men dåpen må ikke bli en falsk trøst for den døde troen, slik omskjærelsen for jødene ble et hinder for omvendelse. Det vil si: Det er ikke slik at den døpte ikke trenger til omvendelse. Uten omvendelse er du som en kunstig silkeblomst av plast. Den er stabil og uforanderlig, men død. Den påvirkes hverken av kulde eller hete, og står seg alltid like godt. Den ekte blomsten er levende, selv om den ikke alltid er like stabil. Den kan bli syk og svak og henge med bladene. Slik

Møtekalender

Februar

07.-12.	Lebesby Reidar Thorbjørnsen
11.-12.	Årnes Martin Fjære
11.-12.	Askim Asbjørn Fossli
21.-26.	Varhaug/Ueland Egon Jensen
24.-25.	Umeå (Sverige) Reidar Thorbjørnsen
24.-26.	Mosvik Dag Rune Lid
28.-5.3.	Tørvikbygd Lars Fossdal

Ungdomsleir på Åreeld leirsted, Hermanstølen i Valdres 23.-26. feb.

Talere/ledere:

Asbjørn Fossli, Reidar Heian og
Fredrik Thorbjørnsen

Alder: 7. kl. og oppover. Pris: 700 kr.

Påmelding/informasjon

Reidar Heian, tlf.: 414 95 526

Mars

03.-05.	Skien Sigbjørn Agnalt
11.-12.	Årnes Daniel Teigen
11.-12.	Askim Jan Eirik Berre, Reidar Thorbjørnsen
12.	Sira Lars Fossdal
14.-19.	Trondheim Sigbjørn Agnalt
14.-18. (19.)	Østre Kvelde Martin Fjære

Ungdomsleir på Haugli, 8.-11. mars

Påmelding/informasjon

Olav Fossdal, tlf.: 919 91 040

Sør-Amerika

Ingar Gangås reiser til Bolivia 16. februar på grunn av krav om nødvendige endringer og nye signeringer av søknaden om eget forlag. Samtidig vil han også besøke arbeidet i Peru. Olav Gangås blir med på turen. De er tilbake 4. mars.

er det også med den levende troen.

Uten begynnelse kan det ikke bli noen fortsettelse. Først må du altså druknes, og deretter levendegjøres med Kristus, for så å oppleve at han blir ditt hjertes begjær. Men så er det også slik at «vi må fullføre løpet», slik Paulus skriver. Begjæret etter Kristus kan ta slutt. Her er vi ved «den daglige om-

vendelsen». Vi kommer stadig til kort – med alt – og har ingen ting i oss selv. Derfor må vi til Kristus og gripe om ham. Ikke ber jeg som jeg skulle, ikke angrer jeg rett, ikke vitner jeg som jeg burde, ja, jeg kan ikke en gang forkynne uten å synde, fordi jeg har et hjerte som vil stå i sentrum. Jeg er fortapt i meg selv, men har Kristus som min eneste

redning. Paulus sier det samme mot slutten av sitt liv: «Jeg er den største av alle syndere». Og det kunne han si selv om han hadde arbeidet mer for Guds rike enn de aller fleste.

Men hva er den daglige omvendelse uten den store og første – den nye fødsel? Jo, i Guds øyne blir det som å sy en lapp av et ukrympet tøy på et gammelt klesplagg (Mat 9:16). – Da river bare lappen med seg mer av plagget, og riften blir verre.

Jesus sier om fariseerne at de ville ikke gå inn gjennom den trange port, i stedet unnagikk de den ved å streve med sin daglige omvendelse. Videre hindret

de andre i å gå inn gjennom porten. Hvordan skjer det i dag? Blant annet gjennom en falsk forkynnelse av dåpen og omvendelsens nødvendighet. Det er ikke nok å ta Guds bud på alvor gjennom en daglig «omvendelse» og så tro at en er rett omskåret, eller trøste seg til at en er da døpt! Fariseerne ville så avgjort være Guds barn, og de trodde ikke at de sto som skyldnere overfor Gud. Men de gikk fortapt.

Den derimot som ikke lykkes med noen ting, får komme til Kristus og bli frelst! Det gjelder både dømte og udømte – men den udømte skal da dømpe seg.

L&E

Skyldig

Av Hans Edvard Wisløff

«Og de sa til ham: Hva skal vi gjøre med deg, så havet kan legge seg for oss? – For havet ble mer og mer opprørt. Han sa da til dem: Ta meg og kast meg i havet! Så vil havet legge seg for dere. For jeg vet at det er for min skyld at denne stormen er kommet over dere.»

Jonas 1:11-12

Profeten Jonas sto avslørt på dekk i den store stormen. – Hva skal vi gjøre med deg? spurte skipsfolkene. Profeten prøvde ikke å finne ord til sin unnskyldning. Han var sann og erkjente at han var skyldig.

Det er ikke lett å stå ansikt til ansikt med ordet «skyldig» og med en tilstoppet munn, når hver unnskyld-

ning er brukt opp og hvert skjulested er lukket, og øyne som ildsluer gjennomskuer en, og alt en har gjort ligger åpent i dagen.

Ingen trenger nåde før en har fått se seg skyldig. Evangeliet forstår bare den som har sett sitt hjertes fortapthet. Den benådedes glede forstår egentlig bare den som har kjent den dømtes kvaler. Frelsens jubel kan bare den ta del i som har grått den skyldiges bitre tårer.

Da profeten gikk inn under dommen, fikk han oppleve at Gud frelser den fortapte. Da han ble kastet i havet, sendte Gud redningen.

Slik er frelsens Gud.

*«Stille stunder på veien hjem»,
Luther forlag, 1977*

Hvor går kirken?

Av Per Bergene Holm

– Mine får hører min røst, jeg kjenner dem, og de følger meg, sier Jesus.

Den sanne kirke har bare én hyrde og én Herre, og den følger ham. Om det kommer en fremmed til dem, så vil de ikke følge ham, men flykter, for de kjenner ikke den fremmedes røst (Joh 10).

Det er alvorlig i dag med den fremmede røst som lyder i Den norske kirke. Ja, ikke bare der, men i store deler av kristenheten ellers også. Det er ikke den gode hyrdes røst, men leiesvenns røst som råder grunnen. Men i en slik situasjon viser det seg også hvem som i sannhet er Jesu får. Og da tenker jeg ikke i første rekke på det ytre medlemskapet, det er underordnet, men hvem fårene hører og følger. Jesu får hører etter røsten, de følger ikke mengden, ikke den ytre organisasjon, ikke hva som er i tiden. De spør bare etter røsten, og så flokker de seg der hvor Guds ord blir forkynt i sannhet og sakramentene blir forvaltet rett.

Hører de en fremmed røst, så vender de seg bort og flykter. Så sant de er av Jesu får. Og de har hyrdens egen befaling om det: «Hold øye med dem som volder splittelse og anstøt imot den lære som dere har lært. Vend dere fra dem!» (Rom 16:17).

«Brødre, vi pålegger dere i Herren Jesu Kristi navn: Trekk dere tilbake fra enhver bror som vandrer utilbørlig, og

ikke etter den overleveringen som dere mottok fra oss» (2Tess 3:6).

De prester og kristenledere som nå sier at det er godt mulig fortsatt å ta sete under enhver prekestol i Den norske kirke og gå til nattverd der, de taler ikke i samsvar med hyrderøsten. For hyrden sier at de troende skal trekke seg tilbake og vende seg bort fra enhver som sier seg å være en kristen, og som lærer eller lever i strid med Guds ord. Og de sanne får følger hyrdens røst, og retter seg etter den.

Hvor går Guds folk? Jo, de oppsøker de prekestoler hvor røsten lyder, om det bare er to eller tre som samles, og om det er i de skrøpeligste omgivelser. For kirken kjennes ikke på bygninger eller klær, på embetstitler og menneskelig autoritet, men kun på dette: De hører hans røst. Hører du til kirken? Da må jeg spørre deg: Hvor går du? Hvilken røst lyder på den prekestol du søker?

Jesus sier at mange skal si til ham på den siste dag: «Vi åt og drakk for dine øyne, og du lærte på våre gater» (Luk 13:26). Men Jesus kjenner dem ikke, det var ikke ham de hadde hatt med å gjøre der de mottok sin nattverd og hørte forkynnelse, men en leiesvenn. Nei, la oss gå ut til den gode hyrde, der hans røst lyder, utenfor leiren, og bære hans vanære (Heb 13:13).

Bøn om vekkjing

Av Ragnar Opstad

Det er naturleg for ein kristen å be om vekkjing. Under slik bøn er det viktig å spørja seg sjølv om det kan vera noko i mitt eige liv som kan stå i vegen og vera ei hindring. Ein ting er sikkert; er det synd som vi ikkje vil skiljast frå, så vert ein eit hinder både for seg sjølv og for andre.

Det er blitt sagt at sann vekkjing begyner med Guds folk. Det kan nok i mange tilfelle vera slik, for Ordet når som regel dei truande først – og gjer si gjerning i hjartejorda.

«For tida er komen då domen skal ta til med Guds hus ...» (1Pet 4:17).

Men vi ser i Guds ord (også i det praktiske liv) at eit enkelt vitnesbyrd kan verta til vekkjing og frelse. Vi kan for eksempel tenkja på kvinna ved Sykars brønn som møtte Jesus. Ho gjekk heim og vitna om Messias, så førde det til vekkjing. Skrifta har ei mengd tilsvarende eksempel i evangelia og Apostelgjerningane.

Kva så med meg sjølv? Treng *eg* å vekkjast? Er det noko galt med meg då? Vi syng i ein song: «Vis meg mine brister så jeg aldri mister nådens læke-dom!» Vis meg mi synd, så mykje – at eg får bruk for Guds nåde! For ser eg ikkje mi synd, kva skal eg då med Guds nåde? Det er difor ei viktig bøn dersom eg vil ha vekkjing.

At det skjer noko med meg, positivt eller negativt, vil nok først merkast i heimen, for der kjenner dei meg aller

best på godt og vondt. Når borna har flytta ut, er det berre kona og eg tilbake. Er det noko her som kan stengja for vekkjing?

Det smakar meg ikkje når Gud høyrer bønå og viser meg at eg har handla urett mot kona. Det sit langt inne å be om tilgjeving. Det er mykje lettare å ta tida til hjelp, så går det oftast over av seg sjølv etter kortare eller lengre tid. Har dette noko med vekkjing å gjera?

«Så skal då de ektemenn òg leva med forstand saman med konene dykkar som det veikare kar. Og syn dei ære, for dei òg er medarvingar til livsens nåde – *så bønene dykkar ikkje skal verta hindra*» (1Pet 3:7).

Kva så om det var kona som sette det heile i gang? Det kan så vera, men det fritek ikkje meg til å gi att med same mynt. Eg står for Gud med det eg seier og gjer, og kona skal svara for seg. Eg har nok med mitt eige.

«Mildt svar døyver harme, men eit sårande ord vekkjer vreide» (Ord 15:1).

I Josva (kap. 7) kan vi lesa om Akan som hadde tatt av det bannlyste gods. Det førte til at dei ikkje kunne innta nytt land – og dei tapte for Ai. Omlag 36 mann av Israel vart drepne. På grunn av det Akan hadde gjort var heile Israel kome under bann. Og Herren sa: «Skil de dykk ikkje av med det bannlyste gods, vil eg ikkje vera med dykk lenger». Alt dette på grunn av berre *ein* mann!

Så kan vi tenkja etter om det er noko

Si alltid sannheten

Fortelling av Mia Hallesby

En ung kontormann kom i fengsel for bedrageri. Han hadde kone og barn, og tanken på framtiden trykket ham svært mens han satt der i fengsel. En dag satt fengselspresten hos ham.

«Hva skal det bli av meg når jeg snart blir fri?» sa fangen. Det lå uro og angst i stemmen. «Husk én ting», sa presten, «si alltid sannheten».

Flere år etter denne samtalen fikk presten en dag besøk av en pent kledd herre. Nå kom han for å takke presten for hans gode råd. «Da jeg kom ut av fengslet, gikk jeg til en stor forretning der jeg hadde hørt at det var en stilling ledig. Jeg ble ført inn til sjefen og viste ham mine tidligere, svært gode attester, som han undersøkte nøye. Da han var ferdig, kom spørsmålet jeg fryktet. «Hvor har du så vært de siste årene?» Jeg kjente hjertet

banke da jeg svarte: «I fengsel».

«Hvorfor ble De straffet?» spurte han alvorlig. «For bedrageri». Da så han forferdet på meg og sa: «Hvordan tør De våge å si dette rett ut? De forstår da at jeg aldri kan ta Dem i min forretning når De er en bedrager».

«Jeg lovte min fengselsprest alltid å si sannheten», svarte jeg. Jeg så at han ble beveget. Så sa han: «Har De også lovt ham å være ærlig og tro i den stilling De får i livet?» Da jeg svarte «ja», rakte han meg hånden og sa: «Siden De har holdt Deres ene løfte og talt sannhet, så vil jeg tro at De også vil holde det andre».

– Jeg fikk altså stillingen, og De forstår nok, pastor, hvor takknemlig jeg er for det rådet De gav meg.

«300 fortellinger»,

Indremisjonsforlaget, Oslo 1946

slikt nedgrave i mitt eller ditt sinns telt. I så fall øydelegg vi for dei andre i vensamfunnet, sjølv om vi kan stå fram med eit evangelisk vitnesbyrd. Eit ordtak seier omlag slik: «Eg høyrer ikkje kva du seier – for livet ditt ropar så høgt!»

Det er vekkjing når vi får sjå vår synd – og vil gjera noko med det. Det er først og fremst å gi Ordet rett når det feller domen over meg. «Den som løyner brota sine, har inga lukke. Men den som sannar dei og vender seg frå dei, finn miskunn» (Ord 28:13).

«Kor brukar du di dyre tid? Og seg,

kva fyller sjela di? (...) Lat han få helga all di tid! Då sigrar du i livsens strid. (...) Ver varsam, slepp ei noko inn Som stygt og ureint gjer ditt sinn. Å gå fortapt, så svært det er! Med Jesus Kristus glad du fer Til livsens ljose, sæle verd». (Utdrag frå nr. 527 i Sb.)

«Dersom vi seier at vi har samfunn med han, men ferdast i mørkret, då lyg vi og gjer ikkje sanninga. Men dersom vi ferdast i ljuset, liksom han er i ljuset, då har vi samfunn med kvarandre, og Jesu, hans Sons blod reinsar oss frå all synd» (1Joh 1:6-7).

L&E

Martin Luthers troskamp

Av Ivar Welle

Ved universitetet

I 1501 ble Martin Luther immatrikulert som student ved universitetet i Erfurt. Der leste han både latin, filosofi og teologi i fem år, og så begynte han på rettsvitenskap. Han kastet seg over den med begeistring og ble en av de aller dyktigste studentene, spesielt i naturvitenskap. Han tok «magistergraden» og dermed ble han selv universitetslærer.

I Eisenach hadde Luther lært å blåse på fløyte, i Erfurt lærte han å spille på lutt, slik ble det både sang og klang og lesing og studering. Det så ut til at Martin skulle stige jevnt og hurtig fram i arbeid og glede som denne verden har å by på. Men så kom den store vendingen.

Det var en gang tidligere at Luther nær hadde forlatt den verdslige løpebane. Det var i året 1503. Da var han på fottur i nærheten av Erfurt, og i det han skulle klyve over et gjerde falt dolken hans ut av skjeden og trengte inn i låret og skar over en stor pulsåre. Det lysesrøde blodet fosset fram. Men han kom seg til et hus i nærheten og fikk forbindelse på såret. Den dagen, og natten etter, var han vill av dødsangst. Men det ble snart glemt eller i hvert fall gjemt.

Så hendte det i 1505 at han hadde vært hjemme i Mansfeld og kom vanderende tilbake til Erfurt. Med ett brakte det løs et forferdelig tordenvær. Det lød

et skrall, og lynstrålen slo ned like ved ham. Da falt Luther på kne og ropte i dødsangst: «Hjelp St. Anna, jeg vil bli munk».

I dagene etter gikk Luther fortumlet og undret seg over det han hadde lovt. Nå hadde han slått igjen døren til hele den framtid som hadde stått så lys og lokkende.

Men det falt ikke Luther inn å bryte løftet. Det var ikke bare et ord som var ropt ut i et angstanfall, men det var et rop av hjertet til Gud.

I kloster

Den 17. juli 1505 gikk den lærde magister og banket på porten til Augustinernes kloster i Erfurt. Augustinerne var ansett som de alvorligste og strengeste av alle munkene. Da porten var åpnet, og han hadde forklart hva han ville, fikk han tildelt sin celle. Det var et lite rom på 3 x 2 meter, med kalkede vegger uten ildsted. Der var det en stol, en benk og et bord. Da var Martin 22 år, og i denne cellen skulle han nå bo resten av livet, like til den siste reise. Det sterke, sorte håret ble raket av, så det bare sto igjen en krans om issen. Det skulle minne om Kristi tornekrone og om den himmelske krans som bare kan vinnes ved trofast strid mot synden og djevelen. Så ble han iført en sort munke-drakt, den skulle være et tegn på sorg over synden, på bønn og bot, i den

skulle han en gang legges i kisten.

Det første året var han på prøve som «novise», deretter fikk han avlegge munkeløftet om livsvarig fattigdom, kyskhets og lydighet mot sine foresatte. Han forteller selv at han ikke tok sin boksamling med i klosteret. «Men munkene gav meg en Bibel som var innbundet i rødt lær. Den ble jeg så kjent med at jeg visste nøyaktig hva det sto på hver side i den. En enkelt setning kunne oppta mine tanker en hel dag, som den hos profeten Esekiel: ‘Skulle jeg ha behag i den ugudeliges død? sier Herren Herren. – Mon ikke heller i at han vender om fra sin vei og lever?’»

Luther ble etter hvert knust av sin åndelige synd. Det forferdelige var at han ikke kunne bli fri fra sin egenkjærlighet, sin vrede og sitt hovmod. Hvor mye han enn ville, så kunne han ikke elske Gud og sin neste. På universitetet hadde han lært at mennesket kan gjøre alt som det for alvor vil, ja, det kan oppfylle de ti bud til punkt og prikke, hvis bare viljen er til stede. Men Luther fant til slutt at han hverken kunne eller ville. Altså måtte han være fordømt i evighet, forkastet fra Guds ansikt.

Han grep til alle de midler som kirken kunne rekke en fortvilet synder. Han skriftet sine synder hver eneste dag, han fastet mer enn klosterreglene tillot, så han en tid ble liggende syk. Han bad til St. Anna og jomfru Maria, leste hundrevis av rosenkranser, falt på kne for en mengde av relikvier og valgte seg en ny helgen for hver dag

til påkallelse. En av munkene som hørte hans skriftemål, sa at han måtte da stole på kirkens syndsforlatelse. Det var et råd som kunne hjelpe tusen andre mennesker, men ikke Martin Luther, for han levde for den allvitende Guds ansikt og kunne ikke nøye seg med mellommenn, han måtte ha saken oppgjort for Gud selv.

I 1507 ble Luther viet til prest. Det var en forfremmelse og det var få av augustiner munkene som oppnådde å bli presteviet.

Ved innsettelsen til prest skulle han «lese messe», det var farlig for en synder. Han trodde fullt og fast at alterbrødet som han skulle velsigne, virkelig ble forvandlet til Herrens legeme, ja, det var Gud selv. Pint av samvittighetsnød og angst for den allmektige og allvitende Gud, som kanskje fra evighet kjente broder Martin som et helvedes barn, skulle han nå løfte Gud selv i sine syndige hender.

«Da jeg kom til de ordene i messen: ‘evige, levende, sanne Gud’, ble jeg så forferdet at jeg ville løpe bort fra alteret. Jeg hvisket til min prior: Herr prior, jeg er redd, jeg må løpe. Han skjønte på meg: bare fortsett, fort, fort».

Etter hvert som Luther studerte mer og mer inderlig i klosteret, ble han ført inn i en stadig større uvisshet og dypere fortvilelse. Tanken på at han var forutbestemt til fortapelse ledet ham like til helvetes gap.

Så en dag fikk klosteret besøk av sin øverste overordnende som het Johan von Staupitz, han var en mann av gammel adel og høy dannelse, med stor

lærdom og mye menneskekunnskap. Nå talte Luther med ham om sin nød, og han fikk en hjelpende hånd både i den første og i senere samtaler og brev. Staupitz kom Luther i møte med ren menneskelig sympati. En gang skrev Luther til ham: «Å, min synd, synd, synd!» Til det svarte Staupitz: «Du vil bli fri fra synden, men du har ingen riktig synd. Kristus er en forsoning

for rettskaffen synd, sånn som mord, bespottelse, horeri o.s.v. Hvis Kristus skal hjelpe deg, må du ha et register med rettskafne synder, og ikke komme med sånt lappverk, slike dukkesynder og gjøre synd av –».

Men framfor alt viste Staupitz ham til å se på Jesus: «Hold deg bare til Kristus, i ham ligger alle skatter skjult».

Men Luthers time var ennå ikke

Det herlige lys

Av Carl Fr. Wisløff

Hva var det som førte Martin Luther til den fulle klarhet og innsikt i Guds ord? Han sier det selv: *Han fikk lys over forskjellen mellom loven og evangeliet.*

«Før manglet jeg bare dette at jeg ikke skjelnhet mellom loven og evangeliet». Hva er meningen med disse ord? Meningen er at han lenge hadde lett etter det lys som kunne vise ham hemmelighetene i Guds ord. Før tenkte han om loven og evangeliet slik det var vanlig hos skolastikerne: Loven er Det gamle testamente og evangeliet er Det nye testamente. Både Moses og Kristus krever, og begge lover nåde og barmhjertighet på visse vilkår. Men Luther fikk se noe annet: Loven er Guds krav som dører, evangeliet er ordet om nåden som gir troen og dermed livet i Kristus Jesus. Loven og evangeliet går sammen gjennom begge testamenter, det gamle og det nye. Det er Gud som taler i dem

begge; Gud anklager og dømmer, det er loven – Gud tilsier syndenes forlatelse og evig liv, det er evangeliet (...). Guds lov krever den fullkomne kjærlighet og lovoppfyllelse. Loven vet ikke om noen mulighet for å bli godtatt av Gud enn denne. Men evangeliet har et annet ord å si, evangeliet forteller at en annen har oppfylt loven, en annen har i vårt sted levd den sanne kjærlighets liv – en annen har båret vår straff. Evangeliet sier at den som tror på ham eier hans rettferdighet. Jeg får stå for Gud kledd i en annens manns rettferdighet – Kristi rettferdighet (...).

Ingen forstår hva livet i Gud egentlig består i, før han får lys over den sannhet: Gud taler til oss på to måter i sitt ord, ved loven og ved evangeliet.

*Utdrag fra «Martin Luthers teologi»,
Lunde forlag, Oslo 1984*

kommet. Han lignet den tørste som ikke tør drikke av kilden som rinner like ved ham. Han fant ikke freden, men fikk allikevel stunder av ro, som frelste ham fra fortvilelse og vanvidd.

Luther fikk også lese noen bøker som ga ham trøst. Han ble særlig glad i Bernhard av Clairvaux, som Luther kalte «den største av alle kirkefedre og den beste av alle munkene». Om Bernhards fromhet kan vi få et begrep ved å lese salmene «O hode høyt forhånet» og «Din dyre ihukommelse». Når Luther studerte Bernhards skrifter, hendte det at han fikk oppleve stunder av himmelske gleder, da han syntes at han var i englenes selskap. Men han fikk ingen fast grunn å stå på, han gled stadig ned i en myr av angst og uvisshet.

Wittenberg

Nå skulle Staupitz besette et av universitetets professorater i filosofi, og til dette kalte han Luther. Han ble da flyttet fra Erfurt til Augustinerklosteret i Wittenberg og begynte forelesninger for studentene med stort oppmøte.

I året 1511 reiste Luther på sin munkeordens vegne til Roma. «Da jeg fikk se byen, kastet jeg meg ned på jorden, oppløftet mine hender og sa: 'Vær hilset, du hellige Rom!'" Men det liv Luther fikk se der var ikke mye hellig. Tidens mektigste menn var hedninger både i tro og liv. De øverste geistlige, kardinalene, levde for det meste et syndig og overdådig liv. Likevel falt det ikke Luther inn å tvile på pavens og prelatenes embetsmakt eller den katolske tros sannhet. Han mente

læren var riktig, selv om lærerne var uverdige.

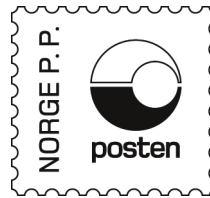
Om livet i Romas hus og gater var fælt og hedensk, så var gudstjenesten i kirkene ikke så mye bedre. Luther fortalte senere: «Jeg var der en kort tid, leste selv mange messer og hørte mange. Det går kaldt nedover ryggen når jeg nå tenker på det. Ved bordene var det grov spøk, og jeg hørte flere munkene le og rose seg av at noen av dem ikke leste 'dette er mitt legeme' når de messet, men 'brød er du, og brød skal du blive' – og så løftet de brødet opp for at det skulle tilbes. Jeg var jo ennå en from munk, hva skulle jeg tro? Jeg måtte tenke: 'slik taler man åpenlyst i Rom'. Hvis nå både pave og kardinaler holder samme slags messe som disse munkene? Det ville være et fint bedrageri, og jeg som har hørt så mange messer av dem!»

«Jeg synes også det var motbydelig at de kunne ramse opp messen i en fart, rips, raps – som et narrespill».

Året etter, i 1512, tok Luther doktorgraden i teologi. Med den fulgte rett og plikt til å forkynne Guds ord i hele riket. I senere år ble dette ofte til trøst og styrke for Luther.

*Utdrag fra «Luthers liv
og Luthers tro»,
Lunde forlag, Bergen 1946*

Forts. i neste nr. med artikkelen
«Martin Luthers
åndelige gjennombrudd»

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Arrangement 2017

**23.-26. februar: Ungdomsleir på
Hermanstølen i Valdres**

Talere/ledere: Asbjørn Fossli,
Reidar Heian, Fredrik Thorbjørnsen

**8.-11. april: Ungdomsleir, Haugli i
Vest-Agder**

**3.-5. juni: Pinsestevne, Steinsdalen
Bedehus i Hordaland**

Taler: Olav Rørtveit

**3.-5. juni: Pinsestevne, Langli
Bedehus, Skiptvet i Østfold**

Taler: Curt Westman

**3.-5. juni: Pinsestevne, Skjæveland
Misjonshus i Rogaland**

Talere: Gunnar Nilsson, Lars Fossdal

**3.-5. juni: Pinsestevne, Mosvik
Bedehus i Nord-Trøndelag**

Taler: Rami Seppälä

**23.-25. juni: Ungdomsleir, Trettenes
v/Farris**

23. juni-25. juli: Barneleir på Fossnes

**12.-16. juli: Sommersamling på
Fossnes m/årsmøte**

Talere/ledere: Gunnar Soppeland,
Curt Westman, Per Bergene Holm,
Konrad Fjell, Ingar Gangås,
Reidar Heian, Dag Rune Lid

3.-6. august: Stevne på Laberget
Talere: Sigbjørn Agnalt, Martin Fjære

**19.-20. august: Åpningshelg ved
Bibelskolen på Fossnes**

**29. september. – 1. oktober: Bibel-
helg på Solgry**

**20.-22. oktober: Høstleir, Haugli i
Vest-Agder**

**21.-26. november: Bibelkurs på
Fossnes**

**29. desember-01. januar 2013:
Nyttårssamling på Fossnes**